

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana ["3.1 Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi" Pohjois-Savon liitto esittää, että toimenpide muutetaan muotoon: Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus ja rahoitus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, yhteiskäyttöisiä tiloja, liikkuvat palvelut, kiertuemalleja ja alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut." 3.4. Uudistumisen, kestävyden ja kasvun mahdollistaminen" • Luodaan nykyistä paremmin kulttuuri- ja luoville aloille soveltuvia rahoitusmalleja investointeihin, pääomittamiseen, yhteisötalouteen ja osuustoimintaan sekä

kumppanuuksia julkisten ja yksityisten rahoittajien kesken. • Business Finland ja kulttuurialan virastot tunnistavat aiempaa laajemmin luovan alan yrityksiä asiakkaina ja kannustavat niiden hyvien liiketoiminnallisten aiheiden suuntaamiseen yritystoiminnan piiriin. Rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä joustavasti. •

Varmistetaan, että luovien alojen toimijoilla on mahdollisuus hyötyä myös valtion TKI-rahoituksesta. "3.2. Kulttuurin tekijät avainasemassa" • Kulttuurin tekijöiden asemaa parantaviin keinoihin sisältyvät epätyypillisiin työsuhteisiin liittyvien ongelmien korjaaminen, ansainnan vahvistaminen alusta- ja tekijänoikeustaloudessa, taiteen ja kulttuurin ostamiseen ja lahjoituksiin liittyvät kannustimet verotuksessa sekä uudenlaiset välittäjäjärakenteisiin liittyvät rahoitusmuodot.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Pohjois-Savon liitto edistää kulttuurin ja luovien alojen kehittämistä mm. strategia- ja ohjelmatyöllä, rahoituksella ja maakunnallisen kulttuurin ja luovien alojen työryhmän koordinoinnilla sekä ylimaakunnallisella verkostotyöllä. Teemme tiivistä yhteistyötä alueen kuntien, kulttuuritoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa edistääksemme kulttuurin asemaa ja näkyvyyttä niin aluekehityksessä kuin julkisessa keskustelussa. Teemme vaikuttamistyötä kulttuurin valtionrahoituksen turvaamiseksi, jotta kulttuuri olisi kaikille saavutettavissa. Maakunnan liitto saattaa yhteen niin julkisen, yksityisen kuin kolmannen sektorin toimijaverkostoja.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kulttuuripoliittisen selonteon kaikki tavoitteet ja toimenpiteet ovat tärkeitä ja tavoiteltavia 2040-luvulle. Erytisen suuri merkitys tulee olemaan selonteon toimenpidesuunnitelmalla, joka linjaa konkreettisen tekemisen ja aikataulut. Pohjois-Savon liitto näkee tärkeänä, että toimeenpanosuunnitelman valmisteluun osallistuu kattavasti eri alueita edustavia kehittäjiä, rahoittajia sekä kulttuurin ja luovien alojen toimijoita.

Pohjois-Savossa halutaan varmistaa omaleimaisen kulttuurin säilyminen eli tekijöiden pysyminen alueella ja ansainmahdollisuudet. Kulttuurin tekemisen ja kehittämisen rakenteet on oltava olemassa myös harvaan asutuilla alueilla. Erytistä huomiota on kiinnitettävä erilaisista kansallisuuksista tulevien ihmisten kulttuurin saavutettavuuteen ja mahdollisuuteen työskennellä alalla.

Kunnat ovat pääosin vastuussa kulttuuristen perusoikeuksien toteutumisessa. Kulttuuripalveluilla vahvistetaan asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta. Alueen veto- ja pitovoima on riippuvaista saatavilla olevista kulttuurin peruspalveluista. Siksi myös pienemmissä kunnissa ja kaupungeissa tulee olla ammattitaitoista resurssia kulttuuripalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen. Tämä varmistetaan oikeasuhtaisella valtion rahoituksella.

Tulevaisuudessa on tärkeää varmistaa taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa yhteistyömallien ja riittävien resurssien avulla. Pohjois-Savon liitto korostaa, että se kannattaa toimenpideohjelmia, jonka tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja osallisuutta. Kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten luku-, kieli- ja mediataitoihin.

Maaseudun elinvoimaisuuden näkökulmasta esimerkiksi kansalais- ja musiikkiopistoverkostojen toiminta luo pitovoimaa harrastusmahdollisuuksien muodossa ja antaa mahdollisuuden taiteen perusopetukseen. Pienillä paikkakunnilla kirjastoilla on merkittävä rooli väestöryhmien osallisuuden lisäämiseen. Kirjastojen saavutettavuus ja rahoitus ovat näin ollen keskeisiä myös osallisuuden edistämisessä.

Tulevaisuudessa tulee vahvemmin tunnistaa kulttuurin ja luovien alojen monialainen toimijakenttä ja monipaikkaisuuden merkitys kulttuuri- ja luovien alojen tekijöille. Taiteilijoiden ja luovien alojen tekijöiden osaamista tulee hyödyntää suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa prosessien alusta lähtien.

Jokainen taide- ja kulttuurialan opiskelijalla tulee olla mahdollisuus opiskelujen kautta yrittäjyysvalmiuksia. Yrittäjyys ei ole ainoa luovan alan toimijan ansaintamahdollisuus vaan erilaisia organisaatioita tulee rohkaista palkkaamaan heitä työntekijöiksi.

Taiteen edistämiskeskus on merkittävä taiteen edistämisen asiantuntija- ja palveluvirasto ja sen rooli tulisi näkyä selonteon kehittämistoimenpiteissä. Taidetoimikuntalaitoksen uudistamisessa tulee säilyttää vahva koko Suomen edustus. Edustuksellisuus ei voi pohjautua ainoastaan asuinpaikkaan vaan vertaisarvioijilla tulee olla laaja taiteen kentän tuntemus ja vertaisarvioijien valinnan tulee olla läpinäkyvää. Kuka käyttää valtaa, kun vertaisarvioitsijoita valitaan? Tulee välttää päätöksenteon polarisoitumista.

Kulttuurialalla on merkittävä rooli henkisen kriisinkestävyyden ylläpitäjänä. Kulttuuri ja luovat alat edistävät ihmisten jaksamista häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa. Kulttuuri ja taide tukevat ihmisten henkistä hyvinvointia. Hyvinvointialueiden kanssa tehtävä yhteistyö on tässä keskeistä. Kulttuurin sisältöjen ja taiteen merkitys tulee tunnistaa kansalaisia yhdistävänä tekijänä. Kulttuurialalle tulee kehittää alustoja, jotka varmistavat kulttuurialan palveluiden saatavuuden poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa. Mikäli Suomen hallituksen tavoitteena on koko Suomen kauttaaltan asuttaminen, niin Itä-Suomen kulttuurin elävänä ja aktiivisena pitäminen on osa valtakunnallista kokonaisturvallisuutta.

Venäjä-yhteistyön ja -matkailijavirran päättyminen on vaikuttanut itäsuomalaisten kulttuuri- ja luovien alojen työ- ja rahoitusmahdollisuuksiin. Itä-Suomen matkailussa tulee siksi kehittää innovatiivisia ympärivuotisia matkailutuotteita. Tarvitaan matkailu- ja luovien alojen yritysten

uudistumista, kestävyteen ja vastuullisuuteen tähtääviä tuotteistamistoimenpiteitä, kuten yhteisiä kiertomatkatuotteita sekä luonnon ja kulttuurin yhdistäviä matkailutuotteita.

Pohjois-Savon liitto suhtautuu myönteisesti ylivaalikautisen valtioneuvostotasaisen kulttuuri- ja luovien alojen toimielimen perustamiseen sekä vuosittaisen monialaisen ja poikkihallinnollisen kulttuurifoorumin järjestämiseen. Näin voidaan taata pitkäjänteisen kulttuuripolitiikan kehittäminen sekä kulttuuripoliittisen selonteon tavoitteiden toteutuminen. Toimielimen kokoonpanossa ja kulttuurifoorumin näkökulmissa tulee huomioida laaja-alaisen taiteellisen ja taloudellisen näkemyksen lisäksi alueellinen edustus.

Varmistetaan jokaisen oikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin varhaislapsuudesta lähtien koko elämän ajan. Edistetään lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia laadukkaaseen taide- ja kulttuurikasvatukseen sekä suomalaisen kulttuuriperinnön välittämiseen uusille sukupolville kehittämällä varhaiskasvatusta, perusopetusta ja opettajankoulutusta.

Huttunen Tuulikki
Pohjois-Savon liitto - Aluekehitys